

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
ג' שבט תשע"ב

פרשה:

פרשת בשלח

נוטרת:

מדוע נקראת השבת הזאת "שבת שירה"?

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת בשלח

מדוע נקראת השבת הזאת "שבת שירה"?

ביהדות לכל חג יש שם. החג שחל ביום ט"ו בניסן נקרא חג הפסח. החג שחל ביום ט"ו בתשרי נקרא סוכות. אולם לשבתות השנה אין שמות מיוחדים וספציפיים, אלא הם נקראים בשם "שבת" ותו לא מידי.

אולם לכל כלל יש יוצא מן הכלל, וישנן כמה שבתות במשך השנה שזכו לשמות מיוחדים:

"שבת הגדול": זוהי השבת שלפני חג הפסח. כאשר עם ישראל היה במצרים בשבת שלפני פסח אירע נס גדול. באותה שבת שמעו בכורי מצרים על מכת בכורות והם התקוממו נגד פרעה וחילו שישלח כבר את עם ישראל מארצו, ומחמת הנס הגדול של "למכה מצרים בבכוריהם" נקראת שבת זו בשם "שבת הגדול".

"שבת שובה": השבת שבין ראש-השנה ליום הכיפורים נקראת שבת שובה. ראשית, משום שזוהי השבת שחלה בעשרת ימי תשובה, וכן משום שההפטרה שקוראים באותה שבת פותחת במילים "שובה ישראל". היות שהימים הללו מוקדשים לתשובה, גם השבת נקראת בשם "שבת תשובה".

"שבת זכור": השבת שלפני פורים נקראת שבת זכור. הרבה מכירים את הביטוי "זכור". בכל מוזיאון שואה וכדו' נתקלים במילים הללו שתובעות מאיתנו לזכור ולא לשכוח את אשר התרחש בשואה האיומה. מהיכן מגיע הרעיון הזה של "זכור"? כתוב בתורה "זכור את אשר עשה לך עמלק" - יש מצוה על כל יהודי לזכור כיצד עמלק התקיף את בני ישראל בדרך מצאתם ממצרים. ואת הפרשה הזאת של זכירת עמלק אנחנו קוראים בשבת שלפני חג הפורים, שכן המן הרשע היה מזרעו של עמלק. ולפיכך אותה שבת נקראת אפוא בשם "שבת זכור".

"שבת חזון": השבת שלפני תשעה באב נקראת שבת חזון, שכן באותה שבת אנחנו קוראים את ההפטרה הפותחת במילים "חזון ישעיהו" שבה הנביא חוזה את חורבן ירושלים ובית המקדש. על פי החסידות הקב"ה מראה לכל יהודי ב'חזון' את בנין בית המקדש, ולכן אותה שבת מכונה בשם "שבת חזון".

"שבת נחמו": השבת שאחרי תשעה באב נקראת שבת נחמו. בהפטרה שקוראים בשבת זו פותחים ואומרים "נחמו נחמו עמיי". והיות שבתשעה באב אנחנו מתאבלים על חורבן בית המקדש, הרי לאחר תשעה באב אנחנו משתוקקים למעט נחמה ולכן מכנים את השבת הזאת בשם שבת נחמו.

הצד השווה לכל אותן שבתות מיוחדות הוא שהן כולן קשורות לחגי ומועדי השנה; פסח, פורים, יום הכיפורים, תשעה באב וכו' וכו' (כולל שקלים, פרה, והחודש שקשורים ותלויים גם הם בחגים).

אבל ישנה שבת אחת באמצע החורף שלא קשורה עם שום חג או מועד ואף-על-פי-כן היא זכתה לשם מיוחד, והיא השבת שלנו - "שבת שירה".

השבת אנחנו קוראים בתורה את "שירת היס". אחרי הנס האדיר והכביר של קריעת ים סוף, משה ובני ישראל שרו ושיבחו את הקב"ה על הנס הגדול שהראה להם. בספר התורה עצמו ה'שירה' הזאת כתובה בשורות חריגות (ולא בשורות רגילות כמו בכל התורה), כלומר, היא כתובה בצורה מיוחדת "אריח על גבי לבינה" (מסכת סופרים יב, ט), כמו שכותבים שירה ולא כמו שכותבים סיפור. ולכן השבת הזאת מכונה בשם "שבת שירה".

הרבי שואל (בהתוועדות מוצש"ק יו"ד שבט תשל"א בסופה): הלא בתורה ישנה פרשה נוספת שיש בה שירה. כמעט בסוף חומש דברים מופיעה פרשת האזינו שנקראת בשם "שירת האזינו" - זוהי השירה שבה משה סוקר את כל ההיסטוריה של בני ישראל מהחל ועד כלה. וגם בשירת האזינו מצינו שהשורות בספר התורה אינן רגילות וישירות אלא מופיעות בצורה של שירה "אריח על גבי אריח", דהיינו בשני טורים ארוכים לאורך הדף. ואם כן - מקשה הרבי - מדוע השבת שלנו נקראת שבת שירה, לכאורה השבת שבה קוראים את פרשת האזינו מתאימה יותר להיקרא בשם זה.

ויתרה מזו: השירה שבפרשתנו תופסת רק חלק קטן מתוך כללות הפרשה, 18 פסוקים בלבד מתוך פרשה גדולה של 116 פסוקים. ואילו בפרשת האזינו כמעט כל הפרשה היא "שירת האזינו", ומדוע אפוא נקראת דווקא שבת זו בשם שבת שירה ולא שבת פרשת האזינו?!

בהכרח אפוא לומר שיש בשירה הזאת שאנחנו קוראים השבוע מימד מיוחד ונדיר שלא מוצאים בשום שירה אחרת, שבעטיה נקראת דווקא השבת הזאת בשם "שבת שירה".

בסוף השירה שבפרשתנו - אומר הרבי - אנחנו קוראים על שירה נוספת שאותה לא מוצאים לא בשירת האזינו ולא ב"שירת הבאר" שבפרשת חוקת. אחרי שמסתיימת שירת משה אנחנו קוראים "ותקח מרים הנביאה ... את התוף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות" (שמות טו, כ). כאן התרחש משהו בלתי רגיל, התורה מספרת לנו שנשי ישראל השתתפו באורח פעיל בשירה, לא רק כמשקיפות מן הצד אלא הם הוציאו את התופים שהן הביאו ממצרים והן תופפו ושרו בעצמן על הניסים והנפלאות שזכו לראות.

מאחרי "שירת הנשים" הזאת מסתתר סיפור של אמונה: המדרש מספר שהגברים במצרים כבר התייאשו מן הגלות ומהשעבוד, הם לא האמינו שאי-פעם הם יצאו מבית העבדים הזה של מצרים, ולכן הם לא רצו ללדת עוד ילדים, שהרי לשם מה להביא לעולם ילדים נוספים שיהפכו עד מהרה לעבדים. דווקא נשותיהם לא התייאשו ורצו להנשא, לבנות משפחה וללדת ילדים.

כל יציאת מצרים היתה בזכות הנשים הצדקניות, שכן אלמלא האמונה והאופטימיות שלהן לא היה את מי להוציא מארץ מצרים.

ולפיכך, כדי להדגיש את כוחן של הנשים קוראים דווקא לשבת הזאת בשם "שבת שירה", כדי לזכור ולהזכיר שחוסנו של עם ישראל מאז ועד הלום תלוי בעיקר בנשים.

בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים ובזכותן ניגאל בגאולה האמיתית והשלימה.